

НЕТИКЕТ БІБЛІОТЕК

Нетикет – правила поведінки; визначає спілкування в Мережі, традиції і культуру інтернет-спільнот, яких дотримується більшість користувачів.

Метою нетикету є створення та дотримання набору цінностей і правил, що регулюють процес комунікації в електронному середовищі та формують комфортні умови для спілкування.

Поняття з'явилося в середині 1980-х років на ехоконференціях мережі Fidonet. Деякі правила мережевого етикету присутні в RFC 1855 (керівні матеріали з нетикету, англійський варіант). На пострадянському просторі спробу створити збірник правил мережевої поведінки зробив Роман Шторм, в серії параграфів «Нетикет: Современная этика». Узагальнення порад для бібліотекарів щодо етикету спілкування у віртуальному середовищі здійснили працівники Державної бібліотеки України для юнацтва в методико-бібліографічних матеріалах «Культура віртуального спілкування».

Серед бібліотек Харківщини найчастіше використовуваним мережевим комунікаційним каналом є електронна пошта (38%) та бібліотечні сайти (35%). Бібліотечний нетикет також поширюється на блоги (7%), пабліки у соціальних мережах (19%), інші ресурси/хостинги/сервіси (1%).

Представництво бібліотек Харківщини в Інтернеті

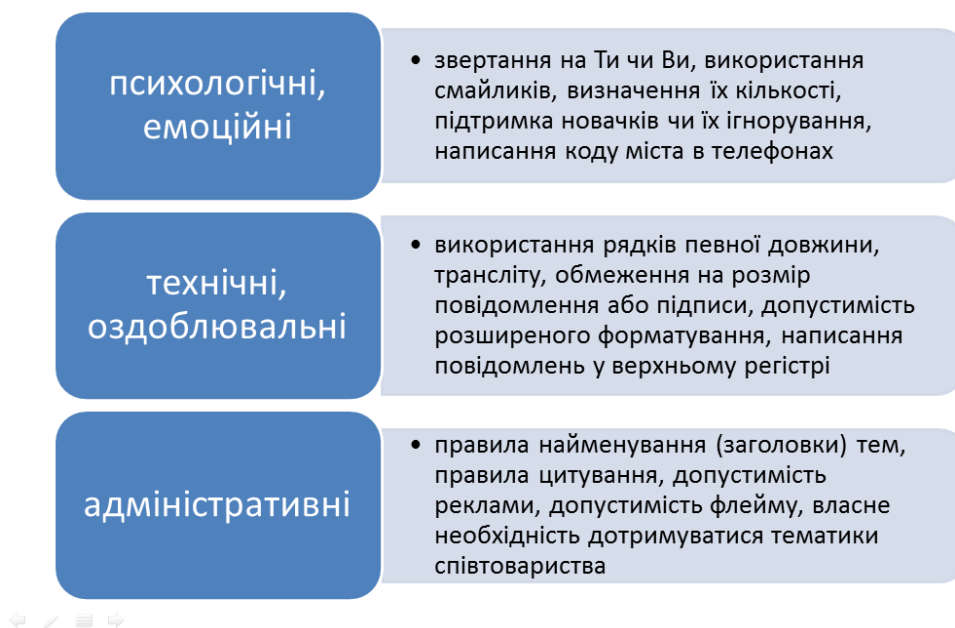
Правила нетикету не є догмою, мають рекомендаційний характер, являють собою повторення правил гарного тону, прийнятих у суспільстві в цілому. Дотримуючись правил нетикету користувач мережі розширить коло спілкування, познайомиться з цікавими людьми, приверне увагу до себе як до співрозмовника.

Правила нетикету не є жорстко встановленими – кожна бібліотека у своєму мережевому представництві може формувати власні правила, але їх загальний зміст буде залишатися незмінним. Правила фіксуються у групі, на сторінці бібліотеки в мережі, іншому бібліотечному ресурсі. Однак у більшості бібліотек Харківщини не створюються спеціальні рубрики, не приєднуються окремі документи зведених правил. Здебільшого правила нетикету існують у думках і словах модераторів, а іноді і просто «старожилів» спільноти. Іноді правила існують у списку «ЧаВО» (поширених запитань і відповідей). Нетизяни, які звикли до правил одного мережевого співтовариства, можуть мимоволі порушити правила іншого. Тому, приєднуючись до бібліотечних інтернет-спільнот, бажано ознайомитися з правилами, якщо вони є, висловити свою формальну згоду на їх дотримання. Якщо правил немає, рекомендують перед тим, як писати повідомлення до товариства прочитати існуючі теми (топіки), переглянути дописи, проаналізувати коментарі «старожилів», відповіді адміністраторів, ознайомитися зі списком «ЧаВО».

Найчастіше під порушенням нетикету у мережі, зокрема у бібліотечних мережевих представництвах, розуміють образи, перехід на особистості, зловмисний відхід від теми (оффтопик), рекламу і саморекламу в не призначених для цього місцях. Також порушенням етикету можуть виявитися наклеп та інша зловмисна дезінформація (обман) або плагіат.

Положення нетикету можна поділити на три категорії:

- психологічні, емоційні – звертання на Ти чи Ви, використання смайликів, визначення їх кількості, підтримка новачків чи їх ігнорування, зазначення коду міста в номерах телефонів;
- технічні, оздоблювальні – використання рядків певної довжини, транслітерації, обмеження на розмір повідомлення або підписи, допустимість розширеного форматування (виділення шрифтом), допустимість написання повідомлень у верхньому регістрі;
- адміністративні – правила найменування (заголовків) тем, правила цитування, допустимість реклами, допустимість флейму, необхідність дотримуватися тематики співтовариства.

Загальні правила нетикету:

- вступаючи до спільноти, потрібно ознайомитися з правилами, традиціями співтовариства;
- бажаючи поставити запитання, слід здійснити пошук за «ЧаВО». Можливо, таке запитання вже має відповідь;

- будувати прості, зрозумілі семантичні конструкції повідомлень;
- дотримуватися лаконічності – не варто писати великий текст, якщо суть питання можна передати кількома словами;
- обговорювати конкретні питання, проблеми, а не конкретних користувачів;
- намагатися висловлювати думки грамотно – повідомлення без помилок справляють, гарне враження.

Нетикет не рекомендує :

- вживати брутальні, непристойні вирази, ображати нетизян;
- створювати повідомлення-офтопіки;
- використовувати ресурс як особистий щоденник;
- створювати теми, назва яких складається з безперервного тексту, беззмістовного набору літер або з прописних літер;
- зловживати абрєвіатурами, смайликами;
- поширювати посилання на порносайти, неліцензійне програмне забезпечення;
- використовувати ніки, аватари, що містять нецензурні, образливі слова, зображення порнографічного характеру;
- з'ясовувати стосунки;
- вживати погрози, провокувати конфлікти між користувачами ресурсу, поширювати про них неправдиву інформацію тощо;
- рекламувати товари чи послуги, що не мають відношення до бібліотечного сервісу.

Бібліотеки Харківщини дотримуються положень нетикету в оформленні, наповненні своїх мережеских представництв. Серед основних положень такі: назва бібліотеки українською мовою, інформація про неї, карта місця розташування, структура, контакти. До нетикету представництв бібліотек Харківщини в соціальних мережах додаються правила участі у спільноті, посилання на бібліотечний сайт, відомості про відповідальну за ресурс особу, аутентичні світлини профілю, обкладинки, фото, аудіо-, відеоматеріали у постах, що наповнюють стрічку новин. Основою нетикету бібліотек Харківщини є дотримання академічної доброчесності.

Бібліотекарі Харківщини сприяють підвищенню нетикетної грамотності своїх користувачів. Серед основних форм можна виділити індивідуальні (бесіди, консультації, рекомендації), масові (лекції, тренінги), наочні (плакати, інформаційні полицки), власний приклад (допомога, власні аккаунти, поведінка у Мережі).

Термінологія нетикету

Нетизянин, нетизяни (англ. netizen) – активний користувач Інтернету; громадянин Інтернету.

Нетикет – (неологізм, є злиттям слів «мережа» (англ. net) і «етикет») — правила поведінки, спілкування в Мережі, традиції і культура інтернет-спільнот, яких дотримуються більшість.

Оверквотінг (англ. overquoting) – надмірне цитування, включення в повідомлення значних за обсягом витягів з текстів замість приведення суттєвої їх частини, важливої в тому чи іншому контексті.

Офтопик (від англ. off-topic, інакше «офф» або «оффтоп») – повідомлення не за темою (топіком) поточного обговорення чи поштової розсилки.

Спам (від англ. spam) – повідомлення, що надсилаються від невідомих людей або організацій, яким не надано на це дозволу.

Топік – тема, що обговорюється на ресурсі або в інтернет-спільноті.

Тролінг – психологічне і соціальне явище, помічене в Інтернеті в 1990-х роках, що заважає нормальному спілкуванню в Мережі.

Флейм (від англ. flame – вогонь) – процес, що іноді виникає при спілкуванні в інтернеті – «словесна війна».

Флуд (від англ. flood – повінь) – це повідомлення в інтернет-форумах і чатах, що займають великі об'єми і не несуть корисної інформації.

Хотлінк (англ. hotlink) — включення у веб-сторінку файлів-зображень або інших ресурсів з чужого сервера.

Джерела

1. Етикет в Інтернеті – це так важливо?! [Електронний ресурс]: блог / Наталія Лалименко. Кривий Ріг, КОСШ № 4 КДПІ. Електрон. дані. URL: <http://jghjkk.blogspot.com/>

2. Культура віртуального спілкування [Текст]: метод.-бібліогр. матеріали / [уклад. : Є. Кулик, О. Бартош ; ред. : В. Кучерява, С. Чачко; консультант Т. Якушко] ; ДЗ «Держ. б-ка України для юнацтва». Київ, 2010. 65 с.

3. Сетевой этикет [Електронний ресурс]: сайт / Википедия: свободная энциклопедия. Електрон. дані. URL: <http://bit.ly/1ImG7dc>

4. Веб-спілкування, нетикет [Електронний ресурс] : блог ДЗ «Держ. б-ка України для юнацтва» Київ. Електрон. дані. URL: http://netiquette4uth.blogspot.com/2009/12/blog-post_01.html .

Тіщенко Антоніна Анатоліївна

Статтю створено 23.03.2017